

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Zaamslag; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Markus 6 : 48a

“En Hij zag, dat zij zich zeer pijnigden om het schip voort te krijgen.”

Het wonder van de spijziging heeft de schare in vervoering gebracht. Johannes zegt in zijn evangelie, dat de mensen Jezus met geweld koning wilden maken. Wellicht waren de discipelen het daarmee wel eens. En dat daarom Markus in vers 45 zegt, “dat Hij Zijn discipelen terstond dwong om in het schip te gaan”. Als de discipelen weggevaaren zijn, beklimt Jezus de berg om te bidden.

De discipelen op zee, in de nacht, alleen, zonder Jezus! En het wordt bang. Er steekt een storm op. De wind is hun tegen. Ze moeten zich zeer pijnigen, om het schip voort te krijgen. Als dat niet lukt, drijven ze af en is schipbreuk onvermijdelijk. Was Jezus maar aan boord! Als Hij maar wist in welk groot gevaar Zijn discipelen verkeren, dan zou Hij wel helpen, wel ingrijpen. Want Hij is toch Zelf voor deze nood aansprakelijk. Hij heeft hen immers gedwongen om af te varen. Maar Hij weet het!

Het staat er zo heerlijk: “En Hij zag, dat zij zich pijnigden . . .” Jezus ziet het! En Hij laat Zijn jongeren tobben . . . En eindelijk, omtrent de vierde nachtwake, daalt Hij van de berg af, om ze te helpen. Jezus vindt het dus goed, dat de Zijnen in nood verkeren, dat ze bang worden, dat ze klein worden, dat ze gaan roepen: uit de diepte roep ik tot U . . . Nee, niet om ze dan in de diepte te laten omkomen. Maar om ze het in die weg te leren: zonder Mij kunt ge niets doen! En Hij zag dat zij zich zeer pijnigden. Aardse liefde zegt bij zo’n gelegenheid: dat kan ik niet aanzien en helpt meteen.

Maar Jezus’ liefde is heilige liefde. En heilig wil zeggen: “absoluut anders!” De liefde des Heeren gaat haar eigen, haar hoge, haar heilige weg. En Hij zag, dat zij zich zeer pijnigden.

En Hij zag . . . Gij, die God zoekt, in al uw zielsverdriet . . . en Hij zag! Hij ziet het. En daarom: houdt aan, grijpt moed! Uw hart zal vrolijk leven. Nooddruftigen: veracht Gods goedheid niet. Hij heeft nog nooit tot iemand gezegd: Zoekt Mij tevergeefs! Hij komt misschien pas in de vierde nachtwake. Omdat Hij het alleen wil zijn en doen! En Hij zag, dat zij zich zeer pijnigden.

Ook het kerkship is in nood. Midden in een storm. We klagen erover. Ja, maar lijden we er pijn aan? Pijn vanwege de nood der kerk? Pijn lijden aan de kerk, omdat ze van Christus is en toch zo weinig uit Hem leeft. Lijden we er pijn aan, omdat de liefde Gods in ons hart werd uitgestort en we ons juist daarom deelgenoot weten van de schuld en daarom ook van de nood der kerk? Ook van ons eigen kerkelijk leven. Als we er hier, van binnen, nooit pijn om lijden voor Gods

Aangezicht, dan heeft al ons klagen geen enkele waarde en we liggen er nog geen vijf minuten wakker om.

En Hij zag, dat zij zich zeer pijnigden om het schip voort te krijgen. En als Hij het ziet, dan helpt Hij uit.

We trachten het schip der kerk door de storm heen te loodsen naar de veilige haven. Maar het gaat niet! We redden het niet! We redden het nooit! O God, help ons! Heere, ontferm U onzer

En Hij zag, dat zij zich zeer pijnigden om het schip voort te krijgen. En Hij zag! En Hij ziet! En de zaak van de kerk is niet de onze, maar de Zijne. Hij kocht haar tegen de prijs van Zijn bloed.

Hij heeft overwonnen en daarom zal Hij overwinnen!

Zijn werk gaat door en het komt af! Naar Zijn gemaakt bestek!

Dat we temidden van alle onrust en verwarring in kerk en wereld iets mogen kennen van die geloofsrust, die verankerd ligt in Christus en Zijn volbracht werk.

We gaan van hier en we gaan voort. En we strijden voort. Op de plaats waar de Heere ons stelt, met de gaven en krachten, die Hij ons verleent. Hij heeft de Zijnen geen kalme reis beloofd. Maar wel een behouden aankomst. Het staat er zo heerlijk vast: En Hij zag, dat zij zich zeer pijnigden om het schip voort te krijgen.

En Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde, en morgen, en eeuwig.

Ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

Tijdens en na de ontmoetingsdag in Sliedrecht konden we weer 15 nieuwe abonnees op ons blad noteren, waarvan er 5 werden opgegeven door een kerkeraad als geschenkabonnement voor jonggehuwen. Aan giften werd f 310,- ontvangen, waarvan f 60,- als nagiften voor de ontmoetingsdag, o.a. van iemand die die dag wegens ziekte niet kon bezoeken, maar wel gehoord had dat de Heere ons aldaar goed was geweest. Voor alles weer heel hartelijk dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720 - 74202, giro 704350.

Onze ontmoetingsdag op 13 april 1985

2.

Ds. Slagboom sprak, zoals we al weten, over: Uiteindelijk de overwinning! en wel naar aanleiding van Genesis 49 : 19: Aangaande Gad, een bende zal hem aanvallen, maar hij zal haar aanvallen in het einde.

Het eerste gedeelte van zijn rede stond al in het vorige nummer. Hieronder volgt het tweede gedeelte.

Aan het einde liet Ds. Slagboom zingen Ps. 3 : 2 en 4. Tijdens het zingen werd er gecollec-teerd.

Ds. M. van der Sluys van Kerkwerf sprak een slotwoord. Hij las Hooglied 8 : 5 tot 7 voor en vroeg aandacht voor vs. 5: Wie is zij, die daar opklimt uit de woestijn en lieflijk leunt op haar liefste? Een samenvatting van zijn toespraak vindt men elders in dit blad, zodat we daarnaar kunnen verwijzen.

Na het zingen van Ps. 45 : 5 en 7 ging Ds. Van der Sluys voor in dankgebed en vroeg hij ook de zegen des Heeren over de maaltijd.

Hiermee was de pauze angebroken. De dames aan de koffietafel kregen het druk. Ook de boekentafel kreeg veel belangstelling en kopers. Dat was vóór de aanvang van de morgensamenkomst ook al het geval geweest.

Velen komen al vroeg en dan is de vergaderzaal een ontmoetingsplaats voor velen. Je ziet dan vele bekenden uit allerlei oorden van het land. Het hoge noorden was tegenwoordig en er waren ook zuiderlingen. Er kwamen ook nu weer bezoekers uit verschillende plaatsen in België. Ze voelden zich aan ons verbonden. Telkens blijkt, dat we ook vele vrienden hebben uit andere

kerkverbanden. Ze zijn eensgeestes met ons. Soms komt het omdat ze vroeger tot ons kerkverband behoord hebben en door een of andere oorzaak tot een ander kerkverband zijn overgegaan. Maar er zijn er ook steeds, die hun vrienden in onze kringen hebben en bij zo’n gelegenheid graag van hun belangstelling blijf geven.

Tijdens de pauze viel er nogal wat regen. Daardoor bleven velen in of dichtbij het kerkgebouw. We hadden zelf gelegenheid om veler handen te drukken. Het doet altijd weer goed oude vrienden te ontmoeten. Er heerste een geest van saamhorigheid.

Zo’n pauze gaat gauw voorbij, wanneer je nu eens hier en dan weer daar laat zien en telkens weer gelegenheid hebt om met bezoekers enkele woorden te wisselen. Bijzonder verkwikkend is het dan ook te horen van de wegen des Heeren.

Ds. Van der Ent was een van de bestuursleden van onze stichting die de morgensamenkomst niet konden bijwonen. Hij had een paar dagen wegens griep te bed gelegen. Zijn verbondenheid aan ons allen maakte, dat hij toch kwam om een openingswoord te spreken bij de aanvang van de middag-samenkomst. Dat heeft ons allen verblijd.

Om twee uur beklom hij de kansel. Hij deelde mede, dat al een bedrag van f 5.880,- was binnengekomen. Op een wijze zoals hij dat alleen kan beval hij de collecte in de middag-samenkomst aan. De bezoekers hebben zijn aanbeveling ter harte genomen, want 's middags werd er nog meer gecollecteerd dan 's morgens. In de regel is dat anders. In totaal werd er meer dan f 12.000,- ingezameld. Dat is erg bemoedigend. Daardoor spreken de bezoekers zich uit en wij kunnen daardoor zonder financiële zorgen de arbeid voortzetten.

Ds. Van der Ent liet zingen Ps. 84 : 3 en 4 en ging voor in gebed. Hij zou spreken over: Afscheiding en samen op weg. In verband daarmee las hij Lukas 24 : 13-16. Hij maakte zelf een samenvatting, die elders in dit nummer wordt opgenomen. We hoeven er niets van te zeggen dan alleen dit, dat het openingswoord insloeg en met instemming werd beluisterd.

We zongen Ps. 119 : 10 en 32. Ds. Van der Ent ging naar huis. We hadden hem graag de hele middag in ons midden gehouden, maar dat was gezien zijn lichamelijke gesteldheid niet mogelijk.

Ds. L.W. van der Meij van Zaamslag las na het heengaan van Ds. Van der Ent Galaten 1 : 1 tot 9. Hij sprak vooral over vs. 7. Hij is ons jongste bestuurslid, maar hij gevoelt zich van harte verbonden aan de oude gereformeerde beginselen. Dat bleek ook wel uit zijn rede. De samenvatting, door hemzelf gemaakt - dat is het meest betrouwbaar - kunnen onze lezers elders in dit nummer aantreffen.

We zongen Ps. 90 : 1 en 9. Er werd intussen weer een inzameling gehouden.

Toen was het de beurt aan Ds. Vlietstra van Zeist om een slotwoord te spreken. Hij las Markus 6 : 45 tot 52 en bracht daaruit mooie gedachten naar voren. We hebben dat slotwoord als meditatie in dit nummer opgenomen.

Ds. Vlietstra ging voor in dankgebed. We zongen alle vier verzen van Ps. 93. Daarna sloot Ds. Vlietstra de samenkomst met de bede uit de Avondzang.

Het was toen precies vier uur!

Velen aanvaardden dadelijk de terugreis. Ook de bezoekers uit Sliedrecht zelf zochten

hun woningen weer op. Anderen bleven nog wat napraten. Er was nog koffie en er waren nog boeken. Maar tenslotte bleven alleen de kosten en kosteres met hun helpsters over. Die begonnen al gauw met het opruimen enz. De boekhandelaar en zijn medewerkers paktten de boeken in die niet verkocht werden. De boekhandelaar toonde zich tevreden over de verkoop. Dat was ook voor de zendingscommissie gunstig, want deze ontving van de opbrengst een bepaald percentage en dat maakte een bedrag uit van f 560,-. Dat komt dus onze zending ten goede. Er was pas een boekje over 't Cristelijke Karkien te Urk verschenen. Daar was heel veel vraag naar. Mede begrijpelijk, omdat het de eerste gemeente van Ds. Tanis was, die nu Sliedrecht-centrum al vele jaren mag dienen. De boekhandelaar had er een flinke voorraad van, maar hij was al spoedig door zijn voorraad heen. Tot zijn spijt en tot teleurstelling van de vele adspirant-kopers was de aanvoerlijn geblokkeerd. De ontmoetingsdag is weer voorbij. De Heere heeft het welgemaakt. De zegen ervan moge ook in de toekomst blijken.

We kunnen nu al mededelen, dat de volgende ontmoetingsdag D.V. zal worden gehouden op zaterdag 24 augustus a.s. en wel opnieuw in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Kampen. De kerkeraad deelde al mede dat we weer van dit gebouw gebruik mogen maken, waarvoor we dankbaar zijn. We kunnen nog geen namen van sprekers noemen. Dat hopen we in een van de volgende nummers te kunnen doen. Het lijkt me niet nodig om vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand aan te sporen om deze dag voor dit doel vrij te houden. Alles natuurlijk onder het beding van Jacobus: zo de Heere wil en wij leven.

B.

Uiteindelijk de overwinning!

2.

Gad kent de strijd! De stervende Israël profeteert niet alleen het aangevallen worden, maar ook de overwinning in het einde. En die overwinning is er langs de weg van de strijd van Gad: "maar hij zal haar aanvallen in het einde". Gad kende het schild én het zwaard. Het schild ter verdediging en het zwaard tot de aanval, in de kracht des Heeren.

Strijders worden ons in het Woord Gods getoond uit de stam van Dan. Jefta is er één van. Hij is een hoerekind. Verstoten door zijn broeders. Van hem lijkt weinig te verwachten. Maar toch . . . hij wordt door de Heere gebruikt in een noodsituatie voor Gad en voor heel Israël. Hij weet te getuigen tegenover de koning van de Ammonieten van wat God gegeven heeft in het verleden. De Geest des Heeren komt op hem en hij strijdt de strijd des Heeren.

In de tijd dat David nog geen koning was heeft hij ervaren, welke "strijders" of de Gadieten zijn. We lezen dat er uit de stam van Gad waren, die zich afscheidten om David te hulp te komen in de vesting van de woestijn. Er staat dan dat zij kloelike helden waren en "hun aangezichten waren aangezichten der leeuwen en zij waren als de reeën op de bergen in snelheid".

En op een andere plaats wordt gesproken van de strijd tegen de Hagarenen. Mét Ruben én Manasse moet Gad de bende weer tegenover zich krijgen. Maar ook Gad strijdt tegen de opdringende vijanden. Er staat dat ze tot de Heere riepen en op Hem vertrouwden in de strijd. De Hageren moeten het onderspit delven. God geeft de overwinning. Maar wat blijkt telkens opnieuw? Wel dat door Gad, zoals hij is naar het profetisch woord van Israël, het geheim tot de rechte strijd gekend wordt. En dat geheim is kort weer te geven. Het is niet anders dan het ware geloof. Dat geloof komt naar meer dan een zijde uit.

Dat geloof onderkent de strijd in zijn wezenlijke aard. Het gaat niet allereerst om zich zelf maar om de eer des Heeren. Daarom nemen ze het voor David op tegenover Saul en later, als hij vluchten moet in hun gebied voor zijn eigen zoon, ook tegenover Absalom. De eer des Heeren spreekt in de erkenning van de gezalfde des Heeren.

Dat geloof ziet niet op het getal. Zeker; dwepen met een klein getal kan ook een soort eigengerechtigde godsdienst worden. Daar gaat het hier niet om! 't Gaat om het geloof

tegen het getal van zijn bende. Dan was er bij de strijders uit Gad verwachting van de Heere en Zijn beloften.

Dat geloof verwacht het niet van eigen kracht en eigen wapens. De mannen uit Gad zullen schild en zwaard bij zich hebben gehad in de strijd tegen de Hagarenen. Het beslissende was echter het gebed uit de nood tot God. Gebed in vertrouwen op de Heere is hun geheime wapen. Daar kan geen vijand tegen op. Dan neemt God het voor zulke strijdende bidders op. "Hij liet Zich van hen verbidden"! Is het om dié strijd te doen? Om dát geheim? Ga er niet aan voorbij, dat dichtbij Gad de naam van Dan genoemd is, net ervóór. Dán had veel gemeen met Gad. Ze waren allebei uit de dienstmaagd. Ze kunnen allebei strijder worden genoemd. Alleen: Dán streed niet met open vizier. Niet recht. Dan is een adderslang . . . bijtende de verzenen van het paard. Hij strijdt alleen voor zichzelf op een sluwe manier. Als het hem uitkomt neemt hij de naam des Heeren in zijn mond, om zichzelf te dienen. Hij gebruikt de godsdienst in schijnvroomheid om zijn doel te bereiken. Dán mist de liefde, kende niet het ware geloof, dat uit de diepte tot God roept.

Laten we onszelf onderzoeken, hoe ónze strijd is. Of die opkomt uit de wortel van het ware geloof. Of we niet met prachtige vrome woorden onszelf bedoelen. Wie in waarheid de keuze des harten kent door Gods genade, die leert zichzelf kennen. Die is ook bang voor een - enkel uiterlijk - strijden voor de waarheid, die krijgt het meest met eigen hart en leven te doen. Die leert al meer de "bende", die hem belaaft, kennen en eigen onvermogen om van zichzelf die strijd te strijden. Die zal nochtans steeds meer de waardigheid van de enige Koning op het hart gebonden krijgen om uit Hem kracht te krijgen tot de rechte strijd.

Uiteindelijk de overwinning! Dat kwam niet bij de stam van Gad vandaan. Hoe liep het met die stam af? Niet best! Het is wonderlijk: in hetzelfde hoofdstuk van Kronieken, dat spreekt van Gads strijd tegen de Hagarenen, wordt de lijn al doorgetrokken naar wat er ook van de stam van Gad terecht komt. Ook Gad vervalt aan de afgodendienst. In de tijd van Jerobeam komt de dienst van de kalveren. En later zinken ze al verder weg. En dan lees ik dat de Heere de geest van Pul . . . van Tiglath-Pilezer verwekt, die óók de Gadieten gevankelijk wegvoert. Ook Gad in ballingschap. Ver weggevoerd. De strijd kon niet meer baten, omdat ze hun wapenrusting waren kwijtgeraakt en niet meer kenden het vertrouwen op de Heere. Zo scheen het afgelopen voor Gad.

En toch . . . Johannes ziet dat er twaalf duizend verzegelden zijn uit Gad. Twaalf duizend die de goede strijd gestreden hebben ook tegen de bende van de vorst der duisternis. Zij zijn er alleen om de verdienste van Christus. Hij is het, Die ten diepste dit woord heeft vervuld en zo de grond heeft gelegd voor de ware strijd: "Een bende zal hem aanvallen en hij zal haar aanvallen in het einde". Hij heeft de strijd gestreden toen de bende van de hel op Hem afkwam. Hij moest door de bange strijd heen van Gethsemane, terwijl de helse benauwdheid al werkelijkheid werd. Wonder van gehoorzaamheid: in die hof volhardt Hij in het gebed. "En in zware strijd zijnde, bad Hij des te ernstiger". Benauwd wordt Hij door de bende van de hel, in Zijn gevangenneming, voor Zijn rechters, aan het kruis. Telkens weer en telkens meer, tot de hele bende op Hem afkomt in de 3 urige duisternis. Maar daar is het waar geworden: "en Hij zal haar aanvallen in het einde". Daar heeft Hij die hele bende overwonnen. Hij is de Overwinnaar, Die op de Paasmorgen uit het graf gekomen is met die overwinning terwille van de Zijnen.

Wat gelukkig voor de Kerk in de strijd, dat het aan Hém ligt. Nee, het doet de roeping niet te niet. Die wordt er alleen maar des te ernstiger door en des te klemmender! Maar het predikt de enige weg, waarin die strijd gestreden kan worden. Die is in Hem. Dáárom kunnen mensen, zondaren, die de verkeerde strijd strijden, nog bekeerd worden.

Ik denk aan onze jongere mensen. Denk je er over na, hoe je deze strijd moet strijden? Ons gedoopt voorhoofd spreekt van een heilige roeping van Godswegen. Voor déze strijd zijn we nooit te jong. Zoekt de Heere. Houdt aan op Zijn eigen Woord. Vraagt Hem, wijzend op Zijn eigen toezeggingen om een hart, dat

Hem vreest. Dat hebben we nodig om in Zijn leger te worden ingelijfd. Die strijd valt niet mee, het is waar. Een compromis met de waarheid is gemakkelijker. Onze tijd spreekt veel over oorlog. Die moet er niet meer komen. Nu is het heel erg, als we moeten denken aan een niets ontziende oorlog met de vreselijke wapenen van vandaag. Een theoretisch spreken daarover met als resultaat: overgave aan een macht, die geen vrijheid laat, moeten we maar ver van ons werpen. Erger is het dat velen in de kerk een vrede willen zonder oorlog: ik bedoel zonder oorlog tegen de wereld, de duivel en het eigen vlees. Wie dat meent, zal straks eeuwig God tegen hebben! Strijd toch de strijd om in te gaan door de enge poort. Dan zal het niet tegenvallen omdat de grote Koning hiér al Zijn gunst wil geven en stráks eeuwig binnenbrengt.

Wat een wonder: nu ligt het vast in Hem, Die de beslissende strijd gestreden heeft voor de Zijnen. Hij geeft kracht aan krachtelozen. Hij haalt ze hier nog niet uit de frontlinie vandaan. Tot het laatste duurt de strijd. Maar de overwinning komt ten volle. Dan wordt het een vrede zonder oorlog. Een vrede zonder einde. Dan is de hele "bende" verdwenen! Dan wordt de Heere geprezen zonder ophouden.

*Gij, Heer'állen, Gij zijt
Verwinnaar in de strijd,
En geeft Uw volk de zegen.*

D. Slagboom.

Wie is zij, die daar opklimt uit de woestijn en lieflijk leunt op haar Liefste?

Hooglied 8 : 5a.

Het zal duidelijk zijn dat het in het boek Hooglied gaat over de liefde van Christus en Zijn levende Kerk. Volgens het voorafgaande en afsluitende refreinvers vreest de Bruid tot het laatste toe dat door haar eigen schuld en afmakingen de Bruidegom met Zijn liefde van haar wijken moet. Maar na het aanvankelijke slotvers heeft de Heilige Geest het goed gedacht om tot troost en bemoediging nog enkele gedachten door te geven. In vs. 5-8 wordt nog eens een samenvatting van het hele boek Hooglied gegeven. De verkiezende liefde Gods is een onveranderlijke liefde. Wie van ons deelt nu in die liefde? Wie is zij . . . ?

In deze vraag klinkt allereerst verwondering door. Het is een zwarte, zondige Bruid. En telkens wanneer er weer een tot de Bruidskerk wordt toegedaan, klinkt weer dezelfde verwonderende uitroep: Waarom was het op mij gemunt? Wie is zij . . . ? Ben ik het Heere? Dat wonder gebeurt nog op plaatsen waar wij het helemaal niet verwachten. De kantekening merkt enerzijds op dat deze vraag spreekt van verwondering over de opgang van een nieuwe gemeente in een plaats waar tevoren geen verzameling van gelovigen was. Dat wordt ter bemoediging gezegd als wij denken er nooit te zullen komen. God is een God van wonderen.

Maar de kantekening merkt anderzijds ook op dat de oude kerk van de gelovigen zich ook verwondert hoe nu de jonge Bruidskerk mag groeien en met sterk onwankelbaar geloof en geduld zich alleen verlaat op de genadige bescherming van de Bruidegom. Dat is een belofte voor het opkomende geslacht. De Heere houdt Zijn Kerk in stand. Hij zal Zijn Bruid de vrijmoedigheid en Zijn heerlijkheid verlenen. Hij lokt ze uit het diensthuis en de slavernij der zonden en voert ze in de woestijn. Maar uit de woestijn komt Zijn volk in het beloofde erfdeel.

Wie die Bruid is? Het is zij die uit de woestijn opklimt. Met de woestijn wordt hier bedoeld de landelijke omgeving en het ouderlijk huis waar de Bruid Sulamith vandaan komt.

Van nature verkeert ook de Bruid in haar natuurstaat in de wereld. Uit alle volken van deze wereld wordt de Bruid weggeroepen. Dan kan de Bruid het in de wereld niet meer uithouden. Dan krijgt ze een walg van de wereld, aan de duivel, maar ook aan het eigen boze vlees. Christus zegt van Zijn Bruid, indien gij van de wereld waart zou de wereld het hare liefhebben, doch omdat gij van de wereld niet zijt, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld.

Maar zolang de Kerk nog in de wereld is, zal zij zich nooit volkomen uit deze woestijn kunnen ontworstelen. De Kerk vertoont

helaas al te vaak het beeld van de wereld. Daarom verklaart onze Statenvertaling de woestijn niet alleen als de wereld. De woestijn is ook de verwoesting van de uiterlijke gedaante van de Kerk, zowel door tirannie als door ketterij, scheuringen en zware ergernissen.

Wat mag ons dat bemoedigen in tijden dat ook onze eigen kerk verdeeld en verscheurd wordt en een plaats lijkt te zijn die dor en mat van droogte brandt en waar niemand lavenis kan krijgen.

De Kerk op aarde is nog in de woestijn. Dat is de plaats van strijd, nood, vrees, eenzaamheid, gevaren en vanwege de onvruchtbaarheid de plaats van ontberingen wegens gebrek aan voedsel en water. Maar de Bruidegom is in de verzoeken van de woestijn geweest. En Hij roept het de Kerk toe: heb goede moed. Ik heb de woestijn overwonnen. Daarom kunnen er ook plaatsjes van rust en vertroosting zijn in de woestijn van het kerkelijk leven. Nee, hier is het beloofde land der rust niet. Want wie is de Bruid? Zij, die opklimt uit de woestijn. Ook na ogenblikken van voeding en versterking moet zij weer voort trekken.

Het optrekken uit de woestijn leek in eigen kracht aanvankelijk zo voorspoedig te gaan. De Bruid wordt ons in hoofdstuk drie getekend op de wagen van de Bruidegom. En zij reisde haar weg met blijdschap. Toen daar de eerste schreden gezet werden in de woestijn, werd ze aan alle zijden omringd en vergezelschap door het volk en de dienaren des Heeren. Die allen zwaarden houden, geleerd ten oorlog, elk hebbende zijn zwaard aan zijn heup, vanwege de schrik des nachts. Maar naarmate ze langer op de weg is, komt ze hoe langer hoe meer alleen te staan. Moeizaam trekt ze voort. Voor het besef van de Bruid is dat achteruitgang. Om nu alles kwijt te raken waar ze haar hulp en verwachting op stelde. Om dan tenslotte in bewustheid van eigen zwakheid niets meer over te houden. Dan klimt daar het gebed op uit diepten van ellende: och, Heere, aanschouw mijn smart. Verleen mij gunstig oren. Daar ik in mijn druk versmacht!

Wie is zij? In de woestijn kan ze het niet meer uithouden. Ze klimt in het gebed op uit de diepte naar omhoog. Dat kost moeite. Het is de smalle weg die naar boven leidt. De oplopende weg wordt steeds steiler en smaller. Door vermoeidheid of moedeloosheid zou ze niet meer verder komen. Maar de tekst zegt niet dat ze in de woestijn omkomt, maar dat ze er uit opklimt! Niet in eigen kracht. Alleen zij, maar ook die allen die Christus als de Bruidegom aan hun zijde hebben wandelen op de weg naar het land der rust. Wie is zij, die daar opklimt uit de woestijn? Het is zij die lieflijk leunt op haar Liefste!

Wanneer leunt de Bruid op haar Liefste? Wanneer ze vermoeid is van de lange reis. Wanneer ze geen kracht heeft om verder te gaan. Wanneer ze alle andere leunels en steunsels heeft verloren. Wanneer ze denkt helemaal alleen achtergebleven te zijn. U die niet zo snel kon meekomen. U die op eigen wegen bent gegaan. Die op gebroken rietstaven hebt geleund. U die zegt het is buiten hoop! Zeg eens, Wie is Uw Liefste? Wat is Uw Liefste meer dan een andere liefste? Hebt U de Bruidegom alleen nodig als u uw onmacht beleeft? Als u weer niet verder kunt? De Bruid heeft voortdurend de ondersteunende armen van haar Liefste nodig. Want dat is nog geen steunen op haar Liefste alleen voor haar eigen gemak, omdat ze anders zo vermoeid zou worden van het opklimmen uit de woestijn. Dat is geen leunen in liefde. Dat is slechts leunen om eigenbelang. Maar lieflijk leunen wil eigenlijk zeggen dat er de gewilligheid in het hart komt om in alle omstandigheden haar hulp en verwachting op de Bruidegom alleen te stellen. Dan is de liefde Gods in het hart uitgestort.

Ze heeft Hem lief, omdat Hij haar eerst heeft lief gehad.

Het geheim van deze liefde is, dat ze ook op Zijn Woord van liefde en trouw leunt al ziet ze Hem niet. Het wonder van de Liefde Gods is dat de Bruidegom naar Zijn godheid, genade, majesteit en Geest nimmer meer van haar wijkt. Je kunt alleen op iets leunen dat vlakbij is. En nabij haar is het Woord. In haar hart. Het Woord der verzoening, waarop zij verwachting heeft gekregen. Dan getuigt de Vader van de hemel: dit is Mijn Geliefde Zoon in Wie Ik Mijn welbehagen heb. Hoort Hem!

Hebt u al eens op deze veel geliefde Zone Gods geleund? Hij voelt zo graag de druk van uw hand! Wanneer ons in waarheid geen hulp of steun meer blijkt dan leren we niet alleen op Zijn arm te steunen. Dan ervaren we niet alleen de liefelijke bemoedigende kracht die van het Woord uitgaat. Maar dan leert de Bruid steunen op heel haar Liefste. Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Hij is haar Liefste, wanneer haar zonden haar aanklagen. Dan steunt ze met de volle last van haar zonden op haar Liefste, wiens naam Jezus is. Hij belooft haar dat Hij Zijn Bruid zal zaligmaken van al haar zonden.

Dan steunt ze op haar Liefste die de Christus is. Haar hoogste Profeet en Leraar om de verborgen raad en wil van God te openbaren. Hem kiest haar hart voor eeuwig tot haar Koning, om bij de verworven verlossing beschutting en behoudenis te vinden. Hij is haar enige Hogepriester als zij niet weet te bidden zoals het behoort. Hij is haar lief in Zijn eeuwige Godheid om haar vloek weg te dragen. Ze steunt op Zijn waarachtige en rechtvaardige mensheid om haar erfschuld voor Gods aangezicht te bedekken.

Hij openbaart Zich aan haar in Zijn algevoelzaamheid, bereidwilligheid, gewilligheid om haar te ondersteunen. Dan mag ze het hem wel eens zeggen: Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb. Mijn Liefste is mijn. Haar Heere en haar God. Haar Liefste. Dat is haar geluk. Maar het grootste is: ... en ik ben de Zijne. Dat is haar zekerheid. Wie is zij die dit leert? Die opklimt uit de woestijn en lieflijk leunt op haar Liefste,

*o Dochter, hoor, en zie, en neig uw oren
verlaat, vergeet wat ooit u kon bekoren.*

Ds. M. van der Sluys.

Afscheiding en Samen op weg

Geliefde vrienden,

Wij hebben dagbladen, kerkbladen en heilige Bladen. Met dat laatste bedoelen wij de bijbel. Daar gaan we maar mee beginnen. We lezen in Luc. 24 : 13-16 van twee afgescheiden mensen die samen op weg waren. "En zie, twee van hen gingen op die dag naar een plek, dat zestig stadiën van Jeruzalem was, welks naam was Emmaüs; en zij spraken samen onder elkander van al deze dingen, die er gebeurd waren.

En het geschiedde terwijl zij samen spraken en elkander ondervraagden, dat Jezus Zelf bij hen kwam en met hen ging; en hunne ogen werden gehouden dat zij Hem niet kenden."

Zo kom ik meer mensen tegen in de bijbel, die zich samen op weg bevonden. Ik denk onder andere aan Abraham en zijn zoon Izak. Zij waren ook samen op weg, als vreemdelingen in de wereld, afgescheiden van de wereld. Doch zij maakten samen een goede gang. Het verschil in leeftijd gaf geen verhindering. Abraham was oud en Izak was nog jong. Het waren twee mannen.

Zo tref ik verder in de bijbel ook nog twee vrouwen aan die afgescheiden kunnen worden genoemd en samen op weg zich bevonden. Het waren Naomi en Ruth.

Het waren twee weduwen die in leeftijd ook grotelijks van elkander verschilden, doch dat gaf geen breuk in hun onderlinge verhouding. Zij waren door de Heere samen-gebracht en werden ook door de Heere met de band der liefde samen verbonden en gehouden.

De woorden "afscheiding" en "samen op weg" zijn begrippen geworden die je in de dagbladen en kerkbladen iedere keer weer tegenkomt. Het zijn begrippen, die een ieder die kerkelijk meeleeft, aanspreken. Daar zit een stuk kerkgeschiedenis aan verbonden, die aktueel geworden is, daar het vorige jaar werd herdacht dat de afscheiding 150 jaar geleden heeft plaats gehad.

Wie kerkgeschiedenis bestudeert, kan daar heel wat over te weten komen.

Over kerkgeschiedenis gesproken, kunnen we drie soorten boeken onderscheiden.

In de "grote kerkgeschiedenis" vind je hoofdlijnen getekend. Datums, namen en feiten worden genoemd. Heel veel wordt door de geschiedschrijvers boven water gebracht, en nog veel meer blijft er voor de eenvoudige lezer verborgen.

Daar naast heeft de "kleine kerkgeschiedenis" een plaats gekregen. Daar worden de kleinere zaken in verhandeld, hoe het zo van

plaats tot plaats verlopen is. Wie daar nauwkeurig kennis van neemt, ontdekt dat dit overal weer verschillend geweest is.

Dan krijg je als derde de "ongeschreven geschiedenis". Dat zijn de feiten die nooit schriftelijk zijn vastgelegd, doch die niettemin toch hebben plaats gehad. Ieder die kerkelijk wat langer meeleeft en gebeurtenissen op kerkelijk gebied heeft meegeemaakt, weet daar van mee te praten. Die ongeschreven geschiedenis is alleen God op het allervolmaaktst bekend. Verder blijven voor de meest ingewijde, heel veel achtergronden onbekend, die toch altijd weer de gebeurtenissen bepalen.

Men wil het publiek gaarne doen geloven dat het altijd gaat om de ere Gods, doch de eer des mensen staat meestal bovenaan. De oprechten niet te na gesproken.

150 jaar afscheiding heeft tot resultaat gehad, dat we op dit moment met heel veel kerken zitten, die allemaal het predikaat "gereformeerd" in het vaandel voeren en die allemaal het bestaansrecht voor hun eigen formatie opeisen. Wanneer je de kerkelijke kaart overziet, liggen alle kerken door elkaar en over elkaar heen. Het lijkt wel een grote bouwval, een puinhoop, inplaats van een statig gebouw, wat de kerk in geestelijk opzicht toch eigenlijk zou moeten zijn.

Degenen die in het kerkelijk leven zich geroepen gevoelen om leiding te geven, zien dat ook wel. En daar is het begrip "samen op weg" uit voortgekomen. Men probeert uit die puinhoop, de kerk weer als een eenheid te doen herrijzen.

De Nederlands hervormden gaan samen op weg met de gereformeerden in Nederland. Zij spreken samen, om na 100 jaar weer een eenheid te zijn. Daar is in die 100 jaar natuurlijk veel gebeurd. En als je de berichten moet geloven dan lukt dat samen op weg gaan nog niet zo erg. Daar zijn nog al heel wat obstakels die overwonnen moeten worden. Of ze ooit overwonnen zullen worden, zal de tijd leren. Eerlijkheidshalve moeten wij wel zeggen, dat we er niet zulk een groot vertrouwen in hebben.

Dat zelfde geldt van de christelijke gereformeerden en de nederlands gereformeerden. Die zijn ook al jaren aan het onderhandelen - samen op weg. Doch ook daar vlot het niet zo erg. De een is er enthousiast voor en de andere is er niet minder hard op tegen, omdat de gedachtenklimaten waarin men leeft en denkt, zo ver uit elkander liggen, dat men elkander ten enenmale gewoon niet begrijpt.

We kunnen dezelfde bijbel hebben en dezelfde belijdenisgeschriften en het daarover met elkander eens zijn, terwijl men toch met elkander niet één is. Let hier goed op! Men kan het eens zijn en toch niet één zijn. En als men niet één is, wordt men het op de duur toch ook weer oneens. Met als gevolg dat er na een vereniging weer een nieuwe scheuring ontstaat. De geschiedenis liegt er ten deze niet om. Samen op weg! Waarheen? Het staat te vrezten dat het al meer de verkeerde kant op gaat.

Afscheiding - Samen op weg. Boven de puinhopen van het kerkelijk leven torent de ware kerk, dat is de ene heilige algemene christelijke kerk. Dat is de kerk zoals daar in zondag 21, vraag en antwoord 54, over gesproken wordt.

"Wat gelooft gij van de heilige algemene christelijke kerk? Dat de Zone Gods uit het ganse menselijke geslacht zich een gemeente, tot het eeuwige leven uitverkoren, door Zijn Geest en Woord, in enigheid des waren geloofs, van den beginne der wereld tot aan het einde, vergadert, beschermt en onderhoudt; en dat ik daarvan een levend lidmaat ben, en eeuwig zal blijven."

Dat is de ware kerk. Niet zoals wij die zien, maar zoals God die ziet. Want de Heere kent degenen, die de Zijnen zijn. En deze ware kerk is een afgescheiden kerk, en de leden daarvan zijn samen op weg. Het is een gemeenschap van heiligen. Ik zeg niet dat elke afgescheiden kerk de ware kerk is. Doch wel dat de ware kerk een afgescheiden kerk is.

Zij is afgescheiden van de boze. Want door de wederbarende werking van de heilige Geest, hebben zij hem de rug toe leren keren. Zij zijn afgescheiden van de wereld. Want dat is het rijk der duisternis en daar zijn zij uit getrokken. Zij zijn ook afgescheiden van hun eigen zondig bestaan, al moeten zij dit

hun gehele leven met zich mee dragen. Het is daarom een onbegrepen volk. De wereld kan hen niet volgen. Zij zijn daarin dan ook vreemdelingen. De godsdienst kan hen ook niet volgen. Want zij liggen dikwijls met zichzelf overhoop. Zij voeren meer de strijd naar binnen dan naar buiten. Zij moeten zichzelf iedere keer maar weer afscheiden, distanciëren. Dan van het een en dan weer van het ander. Zij moeten zich steeds weer heenkomen naar God. Een dagelijkse bekering is nodig. Als zij samen op weg zijn, zijn zij gelijk aan de Emmaüsgangers. Die spraken met elkander over de Heere Jezus en zij ondervraagden elkander. Veel werd door hen niet begrepen. Doch waar het hart vol van was, daar liep de mond van over. Zij kregen onderweg bezoek van een onbekende Derde. Dat is de Heere Jezus, Die weet waar het dát volk, dat samen op weg is, om te doen is. Hij onderwees hen uit de Schriften, waardoor zij nader kennis hebben gekregen van Hem, Die tot hun eeuwig welzijn in deze wereld gekomen was, en waarmede zij samen de reis naar de eeuwigheid konden aandoen en voortzetten. Tenslotte zijn zij ook samen thuis gekomen. Samen bij God gekomen. In het Vaderhuis al waar vele woningen zijn. Daar zijn zij eeuwig afgescheiden van alles, wat God en Zijn eer niet bedoelt. Daar zijn zij eeuwig samen, niet meer op weg, maar thuis met alle heiligen en God Drieëinig in het midden.

Afscheiding - samen op weg

Wij zitten hier in de kerk, afgescheiden van de wereld. Wij zijn samen op weg naar de eeuwigheid. Doch de mogelijkheid is niet uitgesloten dat we voor het oog afgescheiden zijn, terwijl wij het in werkelijkheid niet zijn. We kunnen samen op weg zijn, terwijl we toch niet op hetzelfde doel uitkomen. De wijze en de dwaze maagden waren ook samen op weg. Doch er kwamen er slechts vijf binnen, terwijl er ook vijf voor eeuwig buiten bleven.

Om werkelijk afgescheiden te zijn moet er een wonder gebeuren. We moeten door de Geest Gods wederom geboren worden. Dan komt er een breuk tot stand tussen de duivel, de wereld en het eigen boze vlees. Men gaat haten wat God haat en beminnen wat God bemint. De zodanigen vinden elkaar ook. Zij gaan samen op weg.

En waar er twee of drie in Zijn Naam samen op weg zijn, daar komt Jezus in het midden. Hij weet dat het om Hem te doen is. En waar Hij komt daar brengt Hij vrede mee. Geen twist, geen tweedracht. Want dat is allemaal uit het vlees.

Wel eendracht. Waar zij overigens ook in verschillen mogen, hierin zijn zij een, dat het hen alleen om Jezus te doen is. Hij is de Eerste en ook de Laatste. Hij is het Begin en het Einde. Met Hem komt men alleen ook maar goed aan het eind, om dan te beginnen het eindeloze leven, dat is uit Hem en door Hem en daarom ook tot Hem. Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Terwijl zij samen op weg zijn, zingen zij ook wel eens, waarmede wij dit openingswoord van deze middag willen we besluiten:

Ik ben, o HEER, een vreemdeling hier beneên.

Laat Uw geboën op reis mij niet ontbreken.

Daar mijne ziel, omringd door duisterheên,

*Zo dikwijls van verlangen is bezweken
Om U te zien, ter hoge vierschaar treên
Tot straf van hen, die snood zijn afgeweken.*

*Ik ben een vriend, ik ben een metgezel
Van allen die Uw naam ootmoedig vrezen,
En leven naar Uw Goddelijk bevel.
O HEER, hoe wordt Uw goedheid ooit volprezen!*

*Gij doet op aard' aan alle schepselen wel.
Och, wierd ik in Uw wetten onderwezen.*

Ps. 119 : 10, 32.

P.S.

Daar de griep mij wat te pakken had, kon ik helaas alleen de middagsamenkomst maar gedeeltelijk bijwonen, om mijn spreekbeurt te vervullen. De Heere gaf nog krachten om het te doen.

We waren verrast door de buitengewone grote opkomst. Dit hadden we niet kunnen denken. Ik geloof niet dat er eerder zoveel mensen ooit op een Panddag geweest zijn. En dan de kollekte! We mochten met de middag zeggen dat de opbrengst van 's morgens een zeer goed begin was. En het einde

was zo waar nog beter! Als u dit leest zal de totale opbrengst u wel bekend zijn, die ik op dit ogenblik nog niet exact weet.

En nu nog een klein verzoek aan het eind: Als u ons blad nog niet leest, ga het dan spoedig doen. Het kost maar tien gulden per jaar. Het is de moeite niet om er over te praten.

En als u het wél leest, geeft het dan aan uw vrienden eens kado. Dan ben je beslist goedkoop uit en geef je voor zeer weinig geld zeer veel weg.

En als u het blad aan een vijand geeft, dan is het niet onmogelijk dat hij een vriend door wordt. Je kunt het nooit weten. Te proberen is het altijd.

Julie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

De komst van de paus en het evangelie van Christus

Binnenkort hoopt de paus van Rome aan ons land een bezoek te brengen. Dat wil zeggen: Deo Volente. En het bedroeft ons dat zo vele protestanten medewerking verlenen aan een bijna vorstelijk onthaal van deze zogenaamde stadhouder van Christus.

Iedere Nederlander kan weten dat de banvloeken van Trente, uitgesproken over de leer van de Reformatorische Kerken, nog onveranderd van kracht zijn.

Ieder kan weten dat de Roomse kerk op het concilie van Trente zich van de verkondiging van de Kerken van de Reformatie heeft afgekeerd. De Roomse kerk sprak haar "anathema" d.i. vervloekt uit, terwijl in 1564 de paus deze uitspraken bevestigde. Vanaf die tijd is er niets veranderd. Roma locuta causa finita: Rome heeft gesproken en daarmee "is de kous af". Op het concilie van Trente is eigenlijk dat Evangelie van Christus, d.i. het Evangelie dat de zaligheid belooft aan ónwilligen, aan doden, aan vijanden, openlijk afgewezen. Voor Rome is het Evangelie van de vrije onvoorwaardelijke genade, door Paulus in Galaten 1 : 17 het Evangelie van Christus genoemd, nog steeds een steen des aanstoots.

Maar wat bedoelt Paulus nu met dat Evangelie van Christus? Het is dat Evangelie dat God om Christus' wil de volle zaligheid belooft aan een ieder die het Evangelie hoort en tot die gekruisigde en opgewekte Christus de toevlucht neemt. Al had hij nooit één goed werk gedaan.

U zult zich misschien afvragen: Hoe is dan die enthousiaste medewerking van zovele protestanten in Nederland te verklaren, die a.h.w. op het bezoek van de paus staan te wachten?

Wel, het is te vrezen dat protestant Nederland zelf niet meer verstaat wat het Evangelie van Christus inhoudt! Wat het is om als een goddeloze gerechtvaardigd te worden en Christus alleen als enig Fundament te hebben. Wat het is om Hem te zoeken en te kennen als Diegene die ons van God gegeven is tot wijsheid, gerechtigheid, heiligmaking, ja tot een volkomen verlossing, 1 Kor. 1 : 30. Wat het is om buiten Hem niets meer te willen zoeken.

We moeten vrezen dat vele protestanten al maar Roomser geworden zijn: In vele Protestantse Kerken valt steeds meer de nadruk op de menselijke aktiviteit. De aktiviteiten van de "gelovigen". Christus is meer Voorbeeld dan Borg. Dat noemt Paulus: het Evangelie verkeren, verdraaien. De mens voorop, zij het dan geholpen door Christus' genade. Zo staat het er met Rome voor. Zo met het oekumenische deel van vele protestanten in Nederland. Vandaar dat men staat te trappelen om de paus de hand te kussen.

Paulus schrijft in vers 7 over het Evangelie van Christus. Om te weten wat hij daarmee bedoelt, moeten we vers 4 lezen: "dat Christus Zichzelf gegeven heeft". Toen God de Vader voldoening eiste aan Zijn door de zonden geschonden recht heeft God de Zoon Zichzelf, Zijn bloed, Zijn leven gegeven. Het doel: zondaren te trekken uit deze tegenwoordige boze wereld.

Kijk, daartoe was nu nodig de dood en de opstanding van Christus. Nooit zou enig mens getrokken kunnen worden uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht, indien het bloed van Christus niet vergoten was. Ja, om de knopen te ontbinden waarmee wij aan deze wereld onlosmakelijk verbonden zijn, moest Christus het graf ingaan en het graf

uitkomen. Opdat wij met die wereld niet zouden ondergaan, als de tijd van Gods geduld verstreken is.

Paulus kende de kracht van het bloed dat in het Evangelie van Christus wordt aangeboden aan de allergrootste zondaar. Het had in zijn leven de kracht om zijn schuld weg te nemen en om hem van een vijand tot een vriend te maken. Wij lezen in vers 13: "Want gij hebt mijn omgang gehoord, die eertijds in het Jodendom was, dat ik uitnemend zeer de Gemeente Gods vervolgde, en dezelve verwoestte". Maar een vijand werd een vriend, toen God de Heilige Geest het Evangelie van Christus diep in zijn ziel liet doordringen.

Misschien zijn er onder de lezers nog wel die Paulus kunnen volgen. Mensen die met droefheid en schaamte moeten onderschrijven wat Paulus hier omtrent zijn eertijds belijdt. Want ook zónder de brute uitleving van de vijandschap tegen het Evangelie van Christus, zijn en blijven wij van nature vijanden van het Evangelie van Christus. Ja, tot het Evangelie van vrije genade voor arme, verloren en verdoemelijke zondaren ons te sterk wordt.

Maar die nu door genade, als vrucht van de doorwerking van het Evangelie van Christus in zijn ziel een volkómen Zaligmaker nodig heeft gekregen, die met Hem is levendgemaakt, die krijgt dit Evangelie van Christus lief: want daarin ligt een ruimte van zalig worden, niet voor gewilligen maar voor ónwilligen, niet voor vrienden maar voor vijanden, niet voor kinderen Gods maar voor kinderen des toorns.

Wat een ontdekking voor een vermoeide, uitgewerkte zondaar, die geen enkel goed werkje meer bij zichzelf kan vinden. Die zoals Ezechiël voorspelde, een walg van zichzelf gekregen heeft en gedurig nóg heeft. Die zijn beste werken als een wegwerpelijke kleed heeft afgeschreven en weggeworpen, als waarde-loos voor God. Wat een ontdekking dat er een Evangelie van Christus is. Dat de mens uit louter genade behouden kan worden door het geloof in Christus. Of zoals Paulus schrijft in Rom. 3 : 24: "door de verlossing die in Christus is". Dan wordt Christus gekend, bemind en gezocht als de enige Bron, waaruit een verdoemelijke zondaar leven en vrede kan putten.

Dan wordt erkend dat alle andere bronnen vergiftigd zijn, ook ons eigen hart. Dan worden we afkerig als Paulus van een ander evangelie, dat geen evangelie is. Een "evangelie" dat alleen heil belooft aan goede en goedbedoelende en goedwillende mensen. Een evangelie dat, zoals Luther schreef, huichelaars van ons maakt.

Eerlijk voor God worden betekent: alle roem in eigen werk laten varen en zijn hoop alleen op de in het Evangelie van Christus onvoorwaardelijk aangeboden genade vestigen.

Die dat geleerd heeft in zijn leven staat niet te trappelen om de paus met zijn "andere evangelie" de hand te drukken of te kussen. Die doet er beter aan om voor de paus en de zijnen te bidden, aangezien zij nog altijd liggen onder de banvloek van Paulus. Gal. 1 : 8.

L.W. van der Meij, V.D.M.

Uit het land van de Bijbel 38.

C. HET BEDRIJFSLEVEN.

III. Het handelsleven.

§ 1). We willen allereerst enkele "INDUSTRIEËN" bezien, o.a.:

- a. Het **weven en spinnen**;
- b. Het werk van de "Pottenbakker";
- c. De zeepfabrikage;
- d. Het "krijgsleven";
- e. Het handelswezen;
- f. Het onderwijs.

§ 1. a. "Het weven en spinnen".

Het handwerk was in het algemeen onder Israël in ere. Ja, het was zelfs een schande, wanneer men geen ambacht verstond. Zo moesten zelfs Rabbijnen van naam door handenarbeid in hun onderhoud voorzien. O.a. waren Hillel en Akiba "houthandelaars"; Jochanan een "sandalenmaker". En zo oefende Paulus bij zijn opleiding tot rabbi het "Tentenmakers" bedrijf uit, volgens Handelingen 18 : 3.

En nu een en ander over het "weven en spinnen". Allereerst over het "**spinnen**".

Dit gebeurt thans machinaal. Maar toen gebruikte men daarvoor een "spinnewiel". Men bevestigde een bundel wol op het "spin-

rokken". Men nam dan de draad daarvan en wond die al draaiende tussen duim en wijsvinger op de spil. Ook verfde men zulk een draad in een warm gestookte ketel met verfstof. Zo lezen we van de "veelvervige rok" van Jozef, nietwaar! Deze wordt "veelvervig" genoemd. Maar niet omdat men verschillende kleuren erop aangebracht had, maar doordien men enkele stroken stof van verschillende kleuren keurig aan elkander naaide als èen schoon geheel!

We lezen van de "rijke man" in de gelijkenis, dat hij gekleed was in "purper en fijn lijnwaad", dus met een "purperen mantel", die zeer kostbaar was.

En dan denken we hierbij ook aan die treffende tekst in Jesaja 1:18: "Al waren uwe zonden als scharlaken, zij zullen worden als witte wol."

En was dit niet een bijzonder treffend beeld van de volkomen "schuldvergeving" door het dierbaar bloed van Christus voor een ontdekte zondaar, die met David smeekt:

"Herschep mijn hart, en reinig Gij, o Heer".

Die vuile bron van al mijn wanbedrijven". Neen! Die laat de Heere niet ongetroost staan, maar zal zo al-vertroostend doen ervaren, wat we zo even reeds aanhaalden, n.l.: "Al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen worden als witte wol." Ja ook die rijke verzekering, welke Johannes in zijn eerste algemene zendbrief, hoofdstuk 1 vs. 7b, aangeeft: "En het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde."

Na het verven kwam het "weven".

Aanvankelijk was dit een werk van de vrouwen. Later werd het door mannen gedaan in de steden. Dat dit weven toen door vrouwen gedaan werd blijkt ook uit I Sam. 2:19, waar we lezen, dat Samuël's moeder voor haar jonge zoon, die zij voor de Heere had afgestaan tot de tempeldienst te Silo, alwaar toen de ark was, "een kleine rok maakte" en zulks van jaar tot jaar deed.

Zo lezen we ook in Spreuken 31 vs. 22, waar Salomo wijst op de "lof der deugdzame huisvrouw" en schrijft:

"Zij maakte voor zich tapijtsieraad, haar kleding is fijn linnen en purper."

En in I Kronieken 4 vs. 21 is sprake van het spinnen, dat (dus later) door mannen geschiedde. Want daar lezen we van "de huisgezinnen van het huis der linnenwerkers".

Het weeftoestel was aanvankelijk erg eenvoudig. 2 palen in de grond en van boven een dwarsbalk, waaraan een lengte van draden werden gehecht. Een spoel of stokje haalde men dan dwarsdraaiend erdoor. Was dit voor elkaar, dan haalde men met een "kam" de dwarsdraden naar boven en tegen elkaar. Bij goed doorwerken, kon een vrouw per dag wel 10 meter stof weven van een halve meter breedte.

Zo had eens Simson zijn vrouw Delila, die door de Filistijnen was aangezocht om haar man Simson te binden en aan hen over te leveren, voor gegeven, om zijn 7 haarlokken vast te binden aan een weversboom met een pin. Maar hij nam rustig deze pin weg met ook de weversboom zelf. (Richt. 16 vs. 14). Zo had hij haar ook al rustig bedrogen, door hem vast te binden met 7 verse zelen, die niet verdroogd waren zogenaamd en dan zou hij, zo gaf Simson voor, totaal machteloos zijn. Maar hij verbrak deze verse zelen rustig, toen de Filistijnen vanuit de achterkamer van het huis te voorschijn kwamen en zich dus jammerlijk bedrogen zagen.

Welnu, dat men toen zeer kunstig was in het vervaardigen van dit weefhandwerk, dat bleek wel uit het feit bij de kruisiging van Christus, toen de soldaten Zijn klederen afnamen en daarvan 4 delen maakten, voor elke krijgsknecht één, maar Zijn "rok" niet scheurden. En dan verklaarden zij daarbij: Laat ons die niet scheuren. En dan verklaart Johannes nadrukkelijk hierbij: "De rok nu was zonder naad, van boven geheel geweven"! Zie Johannes 19 vs. 23.

Zouden we hierin niet een treffende heenwijzing mogen zien naar het rijke borgtochtelijk werk van Christus, hoe Hij heeft verworven die kostelijke "Klederen des heils" en die schone "Mantel der gerechtigheid" en wel voor een ontdekte zondaar en zondares, die het belijdt:

"Ik ben nooddruftig, arm en naakt;

O God, mijn Helper uit ellenden!

Haast U tot mij, wil bijstand zenden;

Uw komst is 't, die mijn heil volmaakt."

Ten slotte! Na het werk van de wever moet het geweeft nu naar de "voller", die het geweeft "krimp vrij" moet maken.

Deze "voller" had daartoe zijn bleekveld buiten de stad. Zo lezen we van de koning van Assyrië, toen hij met een zwaar heir naar Jeruzalem kwam, dat dit heir bleef staan bij de watergang des oppersten vijvers, welke is bij de hoge weg van het veld des vollers. (II Kon. 18:17.)

Het weefsel werd dan door de voller gereinigd en "krimp vrij" gemaakt. En hier worden wij onwillekeurig heengewezen naar de "Berg der verheerlijking" toen Jezus voor Zijn drie discipelen van gedaante werd veranderd en Zijn Aangezicht blonk gelijk de zon, en Zijn klederen wit werden gelijk het licht." Mattheüs 17 vs. 2.

En dan schrijft Marcus nog hierbij: "hoe-danige geen voller op aarde zo wit maken kan." (Mark. 9:3).

We denken hierbij ook aan de gelijkenis van Christus over het "aanzetten van een nieuwe lap ongewold, laken op een oud kleed." Mattheüs 9:16. "Want, zo staat er verder in vers 17: deszelfs aangezette lap scheurt af van het kleed, en er wordt een ergere scheur." Deze "aangezette" lap van ongevold laken was dus niet krimp vrij, zodat die scheur nog groter werd. En ditzelfde gold ook van de "wijnzak". Wanneer men "nieuwe" wijn, die nog "ongegist" was, deed in een "oude" lederen zak, dan berstte deze oude zak, zodat de wijn eruit vloeide. En daarom, zo verklaarde Jezus, moet "nieuwe wijn" gedaan worden in een "nieuwe" zak, zodat beide tezamen behouden worden." Hier blijkt dus duidelijk de grote betekenis van het werk van een "voller".

Eens zag de apostel Johannes, toen hij verbannen was op het eiland Patmos, "een grote schare, die niemand tellen kon, uit alle natie en geslachten en volken en talen, staande voor de Troon en voor het Lam, bekleed zijnde met lange witte klederen." (Openb. 7 vs. 9).

En dan lezen we verder in vers 14 van hoofdstuk 7:

"En zij hebben hunne lange klederen gewassen en hebben hunne lange klederen wit gemaakt in het bloed des Lams."

En "wie" behoorden tot deze schare?

Wel, dat waren o.m. Jacob, die zijn oude vader bedroog, Rachab, de hoer, Simson, die ondanks zijn gebreken, toch tot de "geloofshelden" wordt gerekend volgens Hebreë 11 vs. 32. En verder... een Manasse, de "zondares", die wenend aan Jezus' Voeten lag en vergeving mocht ontvangen! Ja, dat was ook de "verloren zoon" uit de gelijkenis! Maar nu aan u, lezer(es) van ons blad! Mag u ook eens bij die schare staan, die hun lange klederen gewassen en wit gemaakt hebben in het bloed des Lams? Dat bewerkte de Heere!

Dr.

v.L.

Om de schat van Christus' bruid

1.

Dit is de titel van een belangrijk boek, dat uitgegeven is door Uitgeverij De Groot-Goudriaan te Kampen: adres: Uitgeversmij. J.H. Kok b.v., postbus 130, 8260 AC Kampen. Het heeft als ondertitel: Vaderlandse kerkgeschiedenis sinds Reveil en Afscheiding. Het is geschreven door W. van der Zwaag, hoofd van de ds. J. Fraanjeschool te Barneveld en secretaris van de Stichting Reformatorische Publikaties, die onder meer het Reformatorisch Dagblad uitgeeft. In laatstgenoemde 'kwartaal' kennen we de schrijver al jaren. Hij is in het bezit van de akte Geschiedenis M.O. Hij schrijft regelmatig artikelen in het RD, die gaan over dezelfde tijd als dit boek. De schrijver blijkt goed thuis te zijn op het terrein waarop hij zich beweegt. Dat is ook op te maken uit de bronvermelding met beknopte literatuurverwijzing achter in het boek. Deze beslaat niet minder dan 27 bladzijden. Daarna vinden we nog een verklarende woordenlijst en een register van persoonsnamen. Het boek telt 315 bladzijden. De titel van het boek vraagt aandacht. Deze wordt duidelijk wanneer we het inleidende hoofdstuk lezen. Daarin schrijft Van der Zwaag o.a. het volgende, onder het kopje: verkenning en positiebepaling: De Dordtse Leerregels spreken in het

slotgedeelte over de volharding der heiligen en over de verzekering van hun zaligheid als van een leer, welke in het hart der gelovigen wordt ingedrukt. "Deze leer wordt van het vlees niet begrepen en wordt van de satan gehaat, van de wereld bespot, van de onervarenen en schijnheiligen misbruikt en van de dwaalgeesten bestreden." "Maar de Bruid van Christus", aldus genoemde Leerregels, "heeft haar altijd als een schat van onwaardeerbaren prijs zeer tederlijk bemind en standvastelijk verdedigd."

Hier wordt de ware religie dus de schat van Christus' Bruid, de schat van Zijn uitverkoren Kerk genoemd. Dit is tevens een schat welke bemind en verdedigd zal worden. Vanaf het begin der wereld heeft de strijd over deze schat de gemoederen beziggehouden. Reeds in de moederbelofte sinds het paradijs werd deze strijd, een strijd tussen vrouwen- en slangenzaad, voorzegt. Hij zal onverminderd voortduren tot de laatste der uitverkorenen zal zijn toegebracht. Daarom zal de oorlog des Heeren tegen Amalek zijn van geslacht tot geslacht. En Christus' Bruid zal haar schat verdedigen omdat het niet haar zaak maar Gods zaak is en omdat de Koning der kerk instaat voor Zijn eigen werk.

Ook in de negentiende eeuw, de eeuw van Reveil, Afscheiding en Doleantie trad deze strijd in menig opzicht aan het licht. Menselijke eer en glorie waren er niet mee te behalen, integendeel. Zij die deze strijd hebben gevoerd werden menigmaal in hun bedoelingen miskend en hebben veel teleurstellingen moeten incasseren, ja werden soms tot aller uitvaagsel en afschrapel gerekend. Niettemin spreken zij nog nadat zij gestorven zijn, alle menselijke tekortkomingen ten spijt. Het is dan ook de moeite waard zich te verdiepen in de strijd van ons godvrezend voorgeslacht, een strijd welke ter wille van de schat van Christus' Bruidskerk werd gestreden.

Van der Zwaag schrijft vervolgens over de twisten en verdeeldheden die er waren en vraagt dan: Vloeiden de twisten en verdeeldheden niet inzonderheid daaruit voort, dat de in deze geschriften vervatte leer niet of spaarzaamelijk van de kansel werd gehoord? (...) Maar was het wonder dat vele heilbegerigen hun toevlucht namen tot de oefening of het gezelschap? Hoorde men niet liever "het bevindelijke woord van een ongeletterd oefenaar dan de droge zedepreken der rationalistische predikanten"? De leer van de vrijmachtige verkiezende genade Gods, welke door een baron C. van Zuylen van Nijeveld in zijn talrijke geschriften des tijds nog krachtig werd verdedigd, werd van de kansel maar weinig meer gehoord. Met vrije genade bedoelde deze baron uit te drukken dat oppermachtige besluit, waardoor Hij, zonder enig aanzien van het schepsel, uit Zijn souverein welbehagen, sommigen uit de mensen met Zijn bijzondere genade verkiest en tot Hem brengt, terwijl Hij anderen in hun verderf laat liggen. (blz. 12/13).

Met de prediking - aldus Van der Zwaag verder - van deze "vrije genadeleer" was het volgens "de waarlijk edele en door Gods Geest verlichte" Baron van Zuylen, op wie ds. H. de Cock, de "Vader der Afscheiding" zich zo gaarne beriep, somber gesteld. Helenius de Cock geeft in de levensbeschrijving van zijn vader Hendrik de Cock de volgende karakteriserende uiteenzetting van de stand van zaken in de noordelijke contreien.

"Vooral verwekte de leer der vrijmachtige verkiezing Gods de vijandschap van velen. Er was in die streken niet één leraar te vinden die haar predikte. Vader daarentegen zag in die leer niet alleen eene bron van troost voor de geloovigen, maar tevens de eerste oorzaak van het zalig worden. Neem de verkiezing weg (zoo sprak hij) en gij ontkent de doodstaat van de mensch van natuur en stelt in hem eenen vrijen wil ten goede. Daarom lag deze leer ten grondslag aan al zijne prediking en kende hij geen waarachtige Evangelieprediking zonder de verkiezende liefde Gods".

Er was bij de Afscheiding waarlijk wel wat meer aan de hand dan dat de Vaders der Afscheiding een denk- of taxatiefout zouden hebben gemaakt. Het ging hier om elementaire zaken als de zuivere prediking des Woords en om het heil van onsterfelijke zielen. Eenzelfde constatering geldt ten

opzichte van de internationale geestesbeweging van het Reveil, waarin door zijn vertegenwoordigers ook de leer der predestinatie weer duidelijk aan de orde werd gesteld. In 1817 werd het door de overheid van Genève - nota bene de stad van Calvijn - verboden om nog langer over de uitverkiezing te preken. Wegens overtreding van dit gebod werd de getrouwe Reveil-prediker ds. César Malan zelfs afgezet, hetgeen ook ds. H. de Cock later overkwam. En dat alles geschiedde in de naam van de hooggeroemde verdraagzaamheid!

Een diepingrijpend geestelijk verval had de kerk aangetast, ook in ons vaderland. Deze conclusie betekent geenszins dat wij de aloude Hervormde of Gereformeerde Kerk nu maar definitief hebben afgeschreven. Zij is en blijft krachtens de erfenis der Reformatie de kerk der vaders en ingevolge het woord van ds. Ledeboer het gemeenschappelijk patrimonium der gereformeerde belijders. De Hervormde Kerk "is onze en God zal het ons wedergeven op Zijn tijd en de vijanden verdrijven". De vaderlandse kerk is dus het eigendom van de belijders der ware leer, al hebben de vijanden zich haar wederrechtelijk toegeëigend. En bij alle kerkelijke verdeeldheid is er toch een bijzondere factor - die van een gemeenschappelijke gereformeerde belijdenis - welke de Gereformeerde gezindte onderling verbindt, een Gereformeerde gezindte die volgens Groen van Prinsterer uit afgescheidenen en niet-afgescheidenen bestaat. Zie blz. 13.

Op blz. 14 betoogt Van der Zwaag dat er in de verdeeldheid eenheid is. Die wordt gevonden in de onderwerpelijke gereformeerde waarheid. Hij meent te mogen concluderen dat de oud-gereformeerde richting, die van de Reformatie en de Nadere Reformatie, over deugdelijke papieren beschikt. Z.i. wordt in de kerkhistorische geschiedschrijving deze richting, inzonderheid als men de lijnen doortrekt naar het heden, wel wat stiefmoederlijk behandeld en soms komt zij er - aldus van der Zwaag op blz. 15 - zonder meer bekaaid af. De oud-gereformeerde bevinde-lijke religie zou een sterk door de historie bepaald gegeven zijn, welke door de ontwikkeling der (theologische) wetenschap haar bestaansrecht had verloren. Hij schrijft dan verder:

We kunnen ons de kwalificaties uit talrijke geschriften wel herinneren waarin diegenen, die vasthielden aan de onderwerpelijke gereformeerde leer als ziekelijk en sektarisch, methodistisch, piëtistisch, mystiek of dopers werden gebrandmerkt. En wat was hier wezenlijk de steen des aanstoots? Het accent op de praktische beleving en toepassing van de voorwerpelijke zuivere Waarheid! Het noemen van de term "bevinding" was genoeg om het hele legerkamp te alarmeren, en dat terwijl een Evenhuis nuchter opmerkt: "Is trouwens niet de bevinding een wezenlijke karaktertrek van het gereformeerd protestantisme?"

Van der Zwaag schrijft over Kohlbrugge als sleutelfiguur en concludeert: We kunnen ons dan ook moeilijk verenigen met een historische beschrijving en -beschouwing, welke de oud-gereformeerde belijders, voorzover deze niet worden genegeerd, plaatst in een excentrieke hoek en slechts laat bestaan bij de gratie van een neogereformeerde optiek. Zie blz. 16.

We hebben getracht in het bovenstaande weer te geven wat de schrijver drijft en waarom hij voor zijn boek deze opmerkelijke titel koos. Hij schreef een gedegen werk, waaraan we in enkele artikelen bijzondere aandacht willen besteden. En dat we ook kunnen aanbevelen. Het boek kost gebonden f 49,90.

B.

Een wandel met God 23

Levensbeschrijving
van
Ds. J.J.A. Ploos van
Amstel

IX. In doleantie (IV)

In de sectie-vergadering, waarin avond aan

avond de **bedingen** der Leeuwarder synode - nu toegelicht door haar Deputaten - werden overwogen, en waarbij vele broeders hun bezwaren zeer nadrukkelijk uitspraken, was Ploos van Amstel de vurige pleitbezorger van de noodzakelijkheid om toch maar toe te geven en de toegelichte bedingen te aanvaarden, en in deze dagen bestormde hij met zijn smeekgebeden de troon der genade. Toen eindelijk de eenstemmigheid was verkregen en op 15 september 1891 de vijf deputaten opnieuw in de voorlopige synode verschenen, moest Ds. Ploos zijn overvolle hart uitstorten en, hoewel hij half beloofd had van het woord te zullen afzien, barstte hij uit in jubel, Hem ter ere, die het schijnbaar onmogelijke aanvankelijk had gewrocht! Toch was hij ditmaal in zijn spreken niet zeer gelukkig. Eerst wekte het veelszins juiste, doch grappige beeld van een met kinderen gezegende weduwnaar, die ging trouwen met een weduwe mede rijk aan kroost, om nu één huishouding te vormen, enz. de lachlust op, maar straks maakte vader Ploos het nog erger, toen hij uitriep: "Wij hebben te verwachten, dat er zijn zullen, die de vereniging afraden en de mensen tegen elkaar zullen opzetten. Die mensen doen het echter werk des duivels. Laat ons daartegen ons wapenen! Laat ons niet boos worden. Als er vertraging komt, zullen er zijn, die denken: dat is een pak van mijn hart! maar dan zal de Heere ter hunner bestraffing een Haggai en Zacharias zenden, die het volk zullen aansporen om met de zaak der vereniging voort te varen".

En nu haalde Ploos zijn zakbijeltje tevoorschijn en las Ezra VI: 11 voor: "Voorts wordt van mij bevel gegeven, dat al degene, die dit woord zal veranderen, een hout uit zijn huis zal gerukt en opgericht worden, waaraan hij zal worden opgehangen en zijn huis zal om diens wille tot een drekhuus gemaakt worden". De hoog ernstige, toch geenszins moorddadige toelichting van dit "geweldig bevel" ging in de gulle lach der vergadering verloren.

Aan het **naschrift** ontlenden we nog het volgende:

"O, hoe goed, hoe liefelijk was het, waar zonen van hetzelfde huis niet langer de drang des harten konden weerstaan om voortaan met elkander te leven. Het oude broederhart sprak; wij waren gelukkig, elkander in zulk een vergadering weer te ontmoeten. 't Was nog een andere ontmoeting dan van Jacob en Ezau. 't Waren twee zonen der belofte! Voorzeker mag een **onuitsprekelijke vreugde** ons hart vervullen, waar een ban uit de gemeente is weggenomen, die een rouw-floers wierp over al het goed dat wij genoten. De Heere zij geloofd. De bond is gesloten! Het was een heilige handeling. Het was een plechtige eed voor 's Heeren aangezicht. Zij er nu ernst met die vereniging. Niemand denke te spoedig: daar hebt u 't nu al, er is niets met die mensen te beginnen. Dit schrikke niemand af. Als twee koppels hennen bij elkander komen, dan pikken ze elkaar; maar zijn ze een poosje bij elkander, dan leven ze weer vredig! De gewenste verhouding komt niet op één dag. Als er een been gezet is, moet het tijd hebben om aan te groeien. **NEEMT DAN ELKAN- DER AAN, GELIJK OOK CHRISTUS ONS AANGENOMEN HEEFT TOT HEERLIJK- HEID GODS!**"

Op de voorlopige synode te Amsterdam rapporteerde Ds. Hania, dat Ds. Ploos van Amstel in februari 1892 op een reis ter vredemaking te Vollenhove krank achtergebleven was. In die tijd openbaarden zich verschijnselen van een suikerziekte en sindsdien werd de zwaarlijvige man telkens door duizelingen overvallen. 17 juni 1892 was hij echter tamelijk gezond in de Keizers-grachtkerk op zijn post. Met blijdschap werkte hij mee om de arbeid ter vereniging te voltooien. Hij had op deze laatste voorlopige synode het laatste woord. Op het punt dat de hamer zou vallen, riep hij: "Praeses, ik moet nog even iets spreken: 't Is nu 5 jaar geleden, dat wij samen waren te Kootwijk met de geliefde broeder Dr. Van den Bergh en met drie kerken. Wij gedenken in deze ure aan hem. Zie ik heden terug op deze eerste meerdere vergadering, dan moet ik met Jacob zeggen: Met mijn staf ben ik over de Jordaan gegaan en nu ben ik tot twee heiren geworden". Daarop waardeerde hij de arbeid van Kuyper en Rutgers en besloot: "Doe de Heere u en ons zien de opbloeiing der Kerken

daarin de gezegende vrucht van onze arbeid. Hem ter eer!"

Nu, de overgebleven "voor-man" der doleantie mocht, waarderende de arbeid van Kuyper en Rutgers, deze voldoening smaken, een zoete vrucht op jaren van worsteling, arbeid, en strijd, een loon der ere op de betoning van de geloofsmoed, waardoor hij, waar allen nog aarzelden, had durven schier geheel alleen staan, sterk in het bewustzijn van zijn recht en der roeping zijns Gods! Toen hij op 17 juni 1892 de Generale Synode mede doorleefde, bleef, evenals van alle anderen, ook vader Ploos' "toespraak" beneden het hoogtepunt van deze **historische ure**. Hij herinnerde aan Matth. 16: 18 en 1 Petr. 2: 5 en wees op de roeping om elkaar aan te nemen naar de eis van Rom. 14 en 15, dit is "zo als we zijn, onhandelbaar, zó dat we veel geduld met elkaar moeten hebben". Laat ons nooit zijn "als twee mensen in een vergadering, die fluisteren over een derde". Maar zo, dat zij, die in 't genootschap zijn zeggen: "Wij zien dat Christus in u woont, wij zullen met u gaan". Spreker eindigde met een vergezicht op de hemel.

Zo zag dan Ds. Ploos ook zijn tweede bede vervuld. De vereniging der vrijgemaakte Kerken was gekomen.

Van nog twee weldaden des trouwen Bondsgods verhaalt het slot van dit hoofdstuk.

Aam Ds. Ploos werd tot tweemaal toe het zielsgenot gegund een zoon der ere te bevestigen in het heilig ambt, dat hij zelf van ganser harte bekleedde.

Op 14 juni 1889 zegende hij ten dienste der uitgeleide gemeente van Gerkesklooster zijn Carel Willem Emile in, die hij op 24 juni 1892 aan de aanzienlijke gemeente van Zwolle B. mocht verbinden, en op 18 december van het zelfde jaar 1892 stelde hij namens de Classis Bolsward zijn Gerard in het ambt bij de Gereformeerde Kerk van Wons.

EN ONZE HEERE JEZUS CHRISTUS ZELF EN ONZE GOD EN VADER, DIE ONS HEEFT LIEFGEHAD EN GEGEVEN HEEFT EEN EEUWIGE VERTROOSTING EN GOEDE HOOP IN GENADE, VERTROOSTE UW HARTEN EN VERSTERKE U IN ALLE GOED WOORD EN WERK.

2 THESS. 2: 16 en 17

Heden nam de Heere in Zijn grote ontferming uit ons midden weg mijn lieve man, onze zorgzame vader en grootvader

WIGGER HEERMA

emeritus predikant
van de Christelijke Geref. Kerk te Utrecht-N.

op de leeftijd van 77 jaar.

Soest:	A. Heerma - Wieske
Meppel:	E.W. Heerma
	G. Heerma - Hansma
	Ameije en Wik
Soest:	K.J. Heerma
De Meern:	W. Heerma
	H. Heerma - van den Heuvel
	Heidi, Anneke en Ursula
Wapenveld:	M.J.B. Heerma
	W. Heerma - van Egteren
	Wik en Mies
Ruurlo:	E.R.A. Groeneveld - Heerma
	A.J. Groeneveld
	Anneke, Elbert en Wik

16 april 1985
Veenbesstraat 396
3765 BL Soest

De begrafenis heeft inmiddels plaats gehad op 20 april j.l. op de algemene begraafplaats aan de Veldweg te Soest.

**PLAATST UW
FAMILIEBERICHTEN
IN BEWAAR HET PAND**

TE KOOP

aangeboden, zeer goede
bandrecorder.
Tel. 03499 - 82321.

Een verantwoord adres voor al uw

HUISHOUDELIJKE APPARATEN

- de BESTE merken voor een lage prijs.
(SIEMENS, ESTA, GRAM, LIEBHERR,
MIELE, VELO)
- service en bezorging door heel Nederland.

VINK-WITGOED-WESTBROEK

Dr. Weijerweg 17 - Westbroek - Tel. 03469 - 1459, b.g.g. 1209